

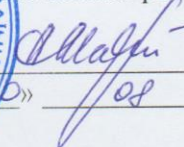
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 А.М. Мартиненко
«30» 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТЕКОНОМІЯ»

підготовки бакалавра

спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Полтава
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Політекономія» для студентів спеціальності **076 Підприємництво та торгівля**, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньо-професійної програми «Економіка бізнесу» 2024 року.

Розробник: Дубішев В.П., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук, професор.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми О.В. Хадарцев

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Протокол від «27» серпня 2024 року № 20

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу М.Б. Чижевська

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією Навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії ННІФЕУП Є.А. Карпенко

«29» серпня 2024 року

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		форма навчання		
		денна	заочна	дистанційна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов’язкова		
Загальна кількість годин – 150				
Модулів – 1	Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля	Рік підготовки:		
Змістових модулів –1		1-й	1-й	1-й
		Семестр		
		1-й	1-й	1-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти бакалавр	Лекції		
		24 год.	8 год.	0 год.
		Практичні, семінарські		
		26 год.	8 год.	0 год.
		Лабораторні		
		0 год.	0год	0 год.
		Самостійна робота		
		100 год.	134 год.	150 год
		Індивідуальна робота		
Не передбачено				
Вид контролю: екамен				

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50/100

для заочної форми навчання – 16/134

для дистанційної форми навчання – 0/150

2.Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, ґрунтовне пізнання проблеми ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів щодо задоволення людських потреб, які невпинно зростають.

Завданням дисципліни є набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей формування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, вивчення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких **компетентностей**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК8 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК 1 Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької та торговельної діяльності.

СК 2 Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких і торговельних структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин

3.Передумови для вивчення дисципліни

Знання, отримані попередньо у закладах середньої освіти.

4.Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва та торгівлі й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН2 Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки, вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності.

ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН11 Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері підприємництва і торгівлі, необхідні для подальшого використання на практиці.

ПРН12 Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структур.

ПРН13 Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур.

ПРН21. Застосовувати набуті знання для запобігання корупції та будь-яким проявам недоброчесності в підприємницькій та торговельній діяльності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
------------	---------------	--------	---------------------	-----------------------

90-100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	C	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , за Конкретний рівень, вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.

60-63	Е	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є допустимим у всіх складових навчальної дисципліни мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6.Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамен; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; стандартизовані тести; аналітичні звіти, реферати та інші види індивідуальних та групових завдань

7.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПОЛІТЕКОНОМІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Тема 1. Предмет і метод політекономії як складової економічної теорії

Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення й основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет політекономії і його тлумачення різними школами. Складові частини сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів.

Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії.

Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Економічна система суспільства

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ. Економічні блага.

Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного розвитку.

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання. Криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції різноманітності форм переходу різних країн до ринкової економіки. Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності.

Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід. Сучасний стан власності в Україні. Економічні школи щодо періодизації суспільного розвитку.

Практичне заняття № 2

Тема 3. Товар. Товарне виробництво.

Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживча вартість та її показники.

Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Розвиток товару і товарного виробництва за сучасних умов.

Етапи розвитку товарного виробництва. Натуральне господарство. Просте товарне виробництво. Капіталістичне виробництво.

Особливості розвитку товарного виробництва у розвинених країнах світу.

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Гроші. Грошовий обіг у ринковій економіці.

Теоретичні концепції виникнення та сутності грошей. Функції грошей. Історичний підхід у розгляді функцій грошей.

Види і форми грошей: паперові, металеві, кредитні, безготівкові, електронні. Обіг готівкових та безготівкових грошей. Сучасні зміни в грошовому обігу.

Закон грошового обігу. Історичний досвід України в створенні національної грошової

одиниці.

Інфляція, її суть і причини. Темпи інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Практичне заняття №4.

Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг

Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма.

Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу.

Промисловий капітал. Стадії кругообігу і функціональні форми промислового капіталу.

Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу.

Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Норма амортизації.

Амортизаційний фонд як одне з джерел відтворення основного капіталу. Обіговий капітал. Час

і швидкість обігу. Фактори, що впливають на швидкість обігу. Оборотні засоби та їх структура.

Показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Рентабельність.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Торговий капітал.

Сфера обігу в ринковій економіці. Виникнення сфери товарного обігу в процесі еволюції товарно-грошових відносин. Сутність, функції та місце обігу у ринковій економіці.

Сфера обігу як сфера функціонування торговельно-мінових та кредитних відносин, торговельного та позичкового капіталу. Торговельний капітал та його еволюція за сучасних умов. Особливості сфери функціонування торговельного капіталу та його функціональна структура. Сучасні форми торговельного підприємства. Товарна біржа. Торгові дома. Торговельний прибуток і його норма.

Практичне заняття № 6.

Тема 7. Позичковий капітал. Позичковий процент.

Позичковий капітал як відокремлена частина грошових функціональних форм промислового і торговельного капіталу. Сутність та джерела позичкового капіталу.

Позичковий процент і його джерела. Норма позичкового проценту та його динаміка. Роль процентної ставки. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Роль і функції кредиту в сучасній ринковій економіці.

Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Банки, їх види та функції. Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал.

Цінні папери акціонерних товариств. Акції. Облігації. Казначейські зобов'язання та ощадні сертифікати. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та її функції.

Практичне заняття № 7.

Тема 8. Ринкові відносини в бізнесі

Сутність ринкових відносин в бізнесі. Механізми попиту та пропозиції, конкуренція, ціноутворення.

Роль держави в регулюванні ринку, податкова політика, антимонопольне законодавство.

Типи ринкових структур. Досконала конкуренція, монополія, олігополія.

Взаємодія бізнесу та споживачів. Маркетингові стратегії, поведінка споживачів.

Глобалізація та міжнародні ринкові відносини у бізнесі. Вплив світового ринку на національний бізнес.

Практичне заняття № 8, 9.

Тема 9. Держава та її економічні функції

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Економічні функції держави. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.

Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет.

Місцеві бюджети. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів.

Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків: фіскальна, регулююча, стимулююча. Класифікація податків. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.

Необхідність державного регулювання в умовах ринкової економіки. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки. **Практичне заняття №10,11.**

Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем

Сутність та етапи становлення світового господарства. Структура, основні риси та закономірності його розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань.

Міжнародна економічна інтеграція. Інтеграційні зв'язки й механізм міжнародного співробітництва. Головні угруповання світу. Процеси інтеграції у Європі та її форми. Роль транснаціональних корпорацій в інтеграції суспільного виробництва. Теорії міжнародної торгівлі. Протекціоналізм і вільна торгівля.

Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Сучасні глобальні проблеми.

Міжнародний валютний фонд. Європейський банк реконструкції та розвитку. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Зміст і структура світової валютної системи. Валютні ринки. Конвертованість національних валют. Фінансовий і плаваючий курс. Міжнародні валютно-фінансові організації.

Практичне заняття № 12,13.

8. Структура навчальної дисципліни а) для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		Лекційні	Практичні	ІКР	Самостійна робота студента
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПОЛІТЕКОНОМІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА					

Тема 1. Предмет і метод політекономії як складової економічної теорії	12	2	2	-	8
Тема 2. Економічна система суспільства	14	2	2	-	10
Тема 3. Товар. Товарне виробництво.	16	2	2	-	12
Тема 4. Гроші. Грошовий обіг у ринковій економіці.	14	2	2	-	10
Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг	12	2	2	-	8
Тема 6. Торговий капітал.	14	2	2	-	10
Тема 7. Позичковий капітал. Позичковий процент.	14	2	2	-	10
Тема 8 . Ринкові відносини в бізнесі	16	2	4	-	10
Тема 9. Держава та її економічні функції	20	4	4	-	12
Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем	18	4	4	-	10
Разом за змістовим модулем 1	150	24	26		100
Усього	150	24	26		100

б) для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		Лекційні	Практичні	ІКР	Самостійна робота студента
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПОЛІТЕКОНОМІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА					
Тема 1. Предмет і метод політекономії як складової економічної теорії	18	2	2	-	14
Тема 2. Економічна система суспільства	16	-	-	-	16
Тема 3. Товар. Товарне виробництво.	18	2	2	-	14

Тема 4. Гроші. Грошовий обіг у ринковій економіці.	18	2	2	-	14
Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг	16	2	2	-	12
Тема 6. Торговий капітал.	12	-	-	-	12
Тема 7. Позичковий капітал. Позичковий процент.	12	-	-	-	12
Тема 8 . Ринкові відносини в бізнесі	14	-	-	-	14
Тема 9. Держава та її економічні Функції	12	-	-	-	12
Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних Проблем	14	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	150	8	8	-	134
Усього	150	8	8	-	134

в) для дистанційної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		Лекційні	Практичні	ІКР	Самостійна робота студента
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ПОЛІТЕКОНОМІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА					
Тема 1. Предмет і метод політекономії як складової економічної теорії	16	-	-	-	16
Тема 2. Економічна система суспільства	16	-	-	-	16
Тема 3. Товар. Товарне виробництво.	18	-	-	-	18
Тема 4. Гроші. Грошовий обіг у ринковій економіці.	18	-	-	-	18
Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг	18	-	-	-	18
Тема 6. Торговий капітал.	16	-	-	-	16
Тема 7. Позичковий капітал. Позичковий процент.	16	-	-	-	16

Тема 8 . Ринкові відносини в бізнесі	16	-	-	-	16
Тема 9. Держава та її економічні функції	14	-	-	-	14
Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем	14	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	150	-	-	-	150
Усього	150	-	-	-	150

9. Питання семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
-	Семінарські заняття не передбачені	-	-	-

10. Питання практичних занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
1.	Тема 1. Предмет і метод політекономії як складової економічної теорії 1. Основні етапи розвитку економічної науки. 2. Предмет і функції економічної теорії. 3. Основні методи пізнання соціально-економічних процесів. 4. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. 5. Економічна теорія та економічна політика.	2	2	-
2.	Тема 2. Економічна система суспільства 1. Сутність та основні елементи економічної системи. Продуктивні сили та економічні відносини. 2. Формацийний та цивілізаційний підходи до процесів суспільного розвитку. 3. Типи економічних систем та національні моделі сучасної ринкової економіки. 4. Місце і роль власності в економічній системі. Типи, види та форми власності.	2	-	-
3.	Тема 3. Товар. Товарне виробництво. 1. Товар і його властивості. 2. Вартість. Мінова вартість. Споживча вартість та її показники. 3. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і	2	2	-

	неокласична. 4. Етапи розвитку товарного виробництва. Натуральне господарство. Просте товарне виробництво. Капіталістичне виробництво. 5. Особливості розвитку товарного виробництва у розвинених країнах світу. 6. Розвиток товару і товарного виробництва за сучасних умов.			
4.	Тема 4. Гроші. Грошовий обіг у ринковій економіці. 1. Концепції виникнення та сутності грошей. 2. Гроші як невід'ємний елемент товарного виробництва. 3. Основні функції грошей. 4. Грошова система та грошовий обіг, його закони. 5. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці. 6. Інфляція, її суть і причини. Темпи інфляції.	2	2	-
5.	Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг 2. Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально- економічна форма. 3. Промисловий капітал. 4. Основний капітал. 5. Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Норма амортизації. 6. Обіговий капітал. Час і швидкість обігу. 7. Оборотні засоби та їх структура. 8. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Рентабельність.	2	2	-
6.	Тема 6. Торговий капітал. 1. Сутність торгового капіталу. Сфера обігу в ринковій економіці. 2. Витрати торгового капіталу. Структура витрат. 3. Торговельний прибуток і його норма. 4. Сучасні форми торговельного підприємства. 5. Товарна біржа. Торгові дома.	2	-	-
7.	Тема 7. Позичковий капітал. Позичковий процент. 1. Сутність позичкового капіталу. 2. Позичковий процент і його джерела. Норма позичкового проценту та його динаміка. 3. Кредит. Форми кредиту. 4. Банківська система та її функції. 5. Акціонерно-корпоративний капітал. 6. Цінні папери. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та її функції.	2	-	-
8.	Тема 8. Ринкові відносини в бізнесі	4	-	-

	1. Сутність ринкових відносин в бізнесі. Механізми попиту та пропозиції, конкуренція, ціноутворення. 2. Роль держави в регулюванні ринку, податкова політика, антимонопольне законодавство. 3. Типи ринкових структур. Досконала конкуренція, монополія, олігополія. 4. Взаємодія бізнесу та споживачів. Маркетингові стратегії, поведінка споживачів. 5. Глобалізація та міжнародні ринкові відносини у бізнесі. Вплив світового ринку на національний бізнес			
9.	Тема 9. Держава та її економічні функції 1. Держава як суб'єкт економічної системи. Межі державного регулювання ринкової економіки. 2. Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. 3. Державний бюджет. 4. Податки: сутність, класифікація та функції. 5. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.	4	-	-
10.	Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем 1. Сучасне світове господарство, його сутність, етапи становлення та структура. 2. Міжнародний поділ праці. 3. .Форми міжнародних економічних відносин: світова торгівля; міжнародні валютно-фінансові відносини; міжнародний рух капіталів; міграція робочої сили. 4. Міжнародні валютно-фінансові організації. 5. Економічні аспекти глобальних проблем	4	-	-
	Усього	26	8	-

11. Теми лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
-	Лабораторні заняття не передбачені	-	-	-

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

опрацювання лекційного матеріалу;

підготовка до практичних занять;

опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій програмі навчальної дисципліни;

підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
 відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
 підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

**Питання
для самостійного вивчення студентами**

№ з/п	Назва питань	Кількість годин		
		для денної форми	для заочної форми	для дистанційної форми
1.	Тема 1. Предмет і метод політекономії як складової економічної теорії. Чим предмет і метод політекономії відрізняється від предмету і методу мікроекономіки та макроекономіки? Які основні ідеї економічних знань античності? Назвіть основні економічні ідеї Стародавнього Риму. Представники економічних знань Середньовіччя. Особливості економічних теорій нового часу.	8	14	16
2.	Тема 2. Економічна система суспільства Чим відрізняється економічна система Сполучених Штатів Америки від економічної системи європейських країн? Які фактори спонукають розвитку економічної системи суспільства? Які види ринків є домінантами, що визначають економічну систему суспільства ?	10	16	16
3.	Тема 3. Товар. Товарне виробництво. Назвіть альтернативні теорії вартості? Яка особливість маржинального підходу до вартості товару та послуг? Яка особливість визначення вартості товару в теорії інституціоналізму та неоінституціоналізму? Що таке рентабельність і є види рентабельності?	12	14	18
4.	Тема 4. Гроші. Грошовий обіг у ринковій економіці. Які види грошей ви знаєте? У чому особливість паперових грошей відносно металевих та золотих грошей? Як інфляція впливає на економічний розвиток держави? Що таке дефіцит державного бюджету ?	10	14	18
5.	Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг Дайте визначення капіталу стосовно маржиналізму та інституціоналізму. Чим промисловий капітал відрізняється від торгового капіталу? Яка структура промислового капіталу? Що являє собою кругообіг і оборот	8	12	18

	промислового капіталу? Назвіть види підприємств в Україні відповідно до законодавчих документів. Назвіть види підприємств у Сполучених Штатах Америки та Європі			
6.	Тема 6. Торговий капітал. Яку роль займає торговий капітал відносно промислового капіталу? Надайте визначення торгового капіталу з точки зору теорії маржиналізму та інституціоналізму? Які види торгового капіталу ви знаєте? Які фактори впливають на швидкість обігу торгового капіталу?	10	12	16
7.	Тема 7. Позичковий капітал. Позичковий процент. Надайте визначення позичковому капіталу з точки зору маржиналізму та інституціоналізму? Який зв'язок позичкового і промислового капіталу? Який зв'язок позичково і торгового капіталу? Які фактори впливають на швидкість обігу позичкового капіталу ?	10	12	16
8.	Тема 8. Ринкові відносини в бізнесі Які форми ренти існують в сучасних ринкових умовах? Які основні механізми регулювання ринкових відносин у сучасному бізнесі? Як конкуренція впливає на формування ринкових стратегій компаній? Які фактори визначають ефективність взаємодії бізнесу з державою в ринковій економіці? Які тенденції розвитку ринкових відносин спостерігаються у глобальній економіці?	10	14	16
9.	Тема 9. Держава та її економічні функції Які економічні функції держави в Україні та в європейських країнах? Які особливості економічних функцій держави Сполучених Штатах Америки та Європі? Назвіть особливості податкової системи України. Які особливості податкових систем в європейських країнах? Які види державного регулювання в сучасних умовах Ви знаєте? Як формується державний бюджет ?	12	12	14
10.	Тема 10. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем Що таке світове господарство та яка його структура? Які міждержавні органи впливають на світове господарство? Яка роль Міжнародного валютного фонду та яка роль світового банку в системі господарських відносин в світі?	10	14	14

<i>роботи</i>										
Всього за темами	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Екзамен	50									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100									

б) для заочної форми навчання

Види робіт/контролю	Перелік тем													
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10				
	Практичне заняття													
	1	-	2	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Тестування	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
Виконання практичних завдань	2	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Виконання завдань самостійної роботи	-	2	-	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	
Всього за темами	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Екзамен	50													
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100													

в) для дистанційної форми навчання

Види робіт/контролю	Перелік тем									
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10
Виконання контрольних робіт	25					25				
Всього за темами	25					25				
Екзамен	50									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100									

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали денна форма	Бали заочна форма	Критерії оцінювання
1	2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,3 \times 10 = 3$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали денна форма	Бали заочна форма	Критерії оцінювання
1	2	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи №1 та №2 для дистанційної форми навчання

Бали	Критерії оцінювання
21-25	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
16-20	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
11-15	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
6-10	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
1-5	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 15% потрібної інформації) із суттєвими помилками
0	Відповідь відсутня.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання екзамену

Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1. Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
2. Практичне завдання	16-20	Завдання вирішено повністю та правильно, виклад рішення здійснено чітко, у логічній послідовності, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	11-15	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	6-10	Завдання вирішено, однак рішення містить помилки, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час

		вирішення практичних завдань.
	0-5	Відсутнє вирішення завдання або вирішення з суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Сума балів	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A - відмінно	Відмінно
82-89	B – дуже добре	Добре
74-81	C - добре	
64-73	D - задовільно	Задовільно
60-63	E - достатньо	
35-59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	Незадовільно
0-34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

- робота на практичних заняттях (виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять), виконання контрольних робіт для дистанційної форми навчання – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов’язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів. При тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Дубіщев В.П. Методичні вказівки для практичних робіт з дисципліни «Політекономія» для здобувачів галузей знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 29 Міжнародні економічні відносини денної та заочної форми навчання – Полтава: НУПІ, 2023. 19 с.

2. Чижевська М.Б., Дубіщев В.П. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Політекономія». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022 р. 21 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Башнянин Г.І., Шевчук Є.С. та ін. Політична економія: навчальний посібник / за ред. Д.є.н., проф. Г.І. Башнянина і к.є.н., доц. Є.С. Шевчук. 5-те вид., стереотипне, Львів: «Новий Світ-2000». 2021. 480 с
2. Бріль М., Кліменко М., Лісна І. Політична економія: навч. посібник / ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Харків: 2019, 280 с.
3. Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М.І., Лисенко С.Ф. Економічна теорія: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 532 с.
4. Економічна теорія: Політекономія / за ред. В.Д. Базилевича. 9-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2014. 710 с.
5. Економічна теорія: підручник / під заг. ред. В. П. Якобчук. Житомир. нац. агроекол. ун-т. Київ: Ліра-К. 2020. 450 с.
6. Економічна теорія: посібник / За заг. ред. В.І. Сідорова, Є.М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
7. Економічна теорія : навч. посібник / ред. С. І. Архієреєв. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. інт». Харків : Іванченко І. С. 2020. 230 с. 1.
8. Martin Carnoy. The Political Economy of Education / Cambridge University Press, 2024. 564 с.
9. Venger, V., Romanovska, N., Chyzhevska, M., Verhal, K., Shcherbinina, S. Forecasting of foreign trade indicators for industrial products between Ukraine and Japan. *Economics and Region*. № 4 (91), 2023. Pp. 68-78 DOI: 10.26906/EiR.2023.4(91).3196

Допоміжна

1. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 200 с.
2. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник / Е.М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 412 с.
3. Холявко Н.І., Гонти О.І. Політекономія: навч. посіб.; Навч.-наук. ін-т економіки Чернігів. нац. технол. ун-ту. 2-ге вид., випр. та допов. Чернігів : ННІ економіки ЧНТУ, 2018. 229 с.
4. Щетинін А.І. Політична економія: Підручник. К.: ЦУЛ. 2019. 480 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни на Інтернет-ресурсі дистанційного навчання URL: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=3309>